

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. VI. De voluntario in se, & in causa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

alterum tacite negare iudicatur c. Nonne de p̄sumpt. sic Christo duo fuerant obiecta, quod sit Samaritanus & dæmonium habeat, unum inquit D. Greg. homil. 18. in Evang. negavit nempe secundum, alterum tacendo consensit.

Quintò Principes, Prælati, alijque superiores cum obligentur prohibere, impedire, ac scandala tollere, punire, quando citra suum grave incommodum possunt, si scientes dissimulent, tacite consentiunt &c. secus si non possunt.

§. VI.

De Voluntario in se, & in causa.

28. **V**oluntarium in se est, quod in se ipso terminat actionem, aut imperium volentis, sic dum deambulo, deambulandi volitio, & deambulatio est in se voluntaria, hæc quia in se terminat imperium voluntatis, volitio verò, quia in se terminat actionem voluntatis, voluntarium in causa, seu in alio est, quod nec actionem, nec imperium voluntatis in se terminat continetur tamen in causa connexa cum illo, hac ratione morbus in esu immoderato, ebrietas in nimio potu prævisa est voluntaria, & imputabilis. Ad hoc genus voluntarij duo requiruntur, nempe causæ connexio cum eventu, & ejus præcognitio saltem probabilis aut dubitatio. Secus à omni cognitione causæ ut connexæ cum effectu nequit esse voluntaria, ac imputabilis conjunctio causæ cum effectu, siquidem ex definitione voluntarij num. 3. constat, quod hoc debeat procedere à voluntate ut cognoscente, de quo plura infra.

Dices primò! causa causæ est causa causati per illam, sed causa existit à voluntate, & æque existit ab illa, sive cogno-

scatur, sive non cognoscatur effectus, ergo existit effectus à voluntate etiam non præcognitus, consequenter etiam non præcognitus est voluntarius.

Resp. distinguo majorem, causam causæ est causa purè physica causati concedo majorem, est causa intentionalis causati subdistinguo: si præcognitio causati præcedat, concedo majorem, secus si non præcedat: effectus non prævisus existeret mediata à voluntate ut à causa purè physica, non ut à causa intentionalis, cum nihil volitum, quin præcognitum.

Dices secundò plures effectus non prævisi in causa imputantur, sed quod imputatur est voluntarium, ergo plures effectus non prævisi in causa sunt voluntarij, major probatur primò ex S. Th. 1. 2. q. 20. a. 4. si eventus, ait, sequens non sit cognitus, & per se sequitur ex tali actu, & ut in pluribus secundum hoc eventus addit ad bonitatem & malitiam: sic ait, quod fructus auditorum addat ad bonitatem concionantis: percutiens morte non secuta non fiat irregularis, secus si sequitur.

Probatur secundò: eadem prima major ex S. Th. 2. 2. q. 64. a. 8. danti operam rei illicita imputatur homicidium: quia incurritur irregularitas etsi homicidium non prævideatur, & in decreto distinctione 50. plures sunt Canones punientes homicidia casualia in dantibus operam rei illicita, homicidia autem casualia non sunt prævisa, ergo. Major patet, in equitante sine licentia, & clerico venante utrobique incurritur irregularitas, si quis equitando, aut clericus venando casu aliquem occidat.

Probatur tertio: ex occidente maritum, cui imputantur omnia damna uxoris, & prolium cum onere refarciendi illa etiam non prævisa.

29. Respondeo ad primum distinctione majorem, imputantur ad culpam nego majorem, ad pœnam transeat major, minor est vera de imputabili ad culpam quod sit voluntarium; ut pœna imputetur, non debet esse voluntaria.

Ad probationem primam majoris communis est responsio apud Soarez, & Palao, quod Palao, quod S. Th. velit imputari effectus esseque voluntarios, licet non præcognoscantur certo, sed probabiliter, aut dubitative prævideantur, unde non est homicida aut irregularis dans operam etiam rei illicita (uti facit percuciens) si homicidium sit nullatenus prævisum.

Ad probationem secundam, idem respondetur, videlicet imputari homicidium & irregularitatem, etsi homicidium non prævideatur certo, dummodo prævideatur probabiliter, aut dubitative saltem in confuso, at si nec probabiliter, nec dubitative prævidetur, non potest im-

putari homicidium nec irregularitas. Ad Canones respondebo post responsum ad probationem tertiam.

Ad probationem tertiam majoris concedo imputari occisori mariti omnia damna, etsi certo, & clarè non prævisa, dummodo sint probabiliter prævisa, aut dubitative, seu in confuso, nego autem imputari, si nec in confuso cognoscantur, qualiter tamen semper prænoscentur, aut præsumendum est prævideri. Creditoribus tamen occisi non tenetur solvere debita (nisi fortè occidat animo damnificandi creditores) ut docui in dissertationibus de Jure & Justitia, quia etsi damnum istud prævisum esset, occisor tamen est causa solum per accidens ejusmodi damni non intenti.

30. Nunc pergo ad Canones secundum quos homicidia quædam sunt casualia, quædam non casualia, sed voluntaria, aut mixta ex casuali, & voluntario: voluntaria sunt, quæ fiunt ex proposito, seu animo occidendi, quo P. Joann. Marin. de Act. hum. D. 1. n. 67 in fin. reducit homicidium, dum quis ponit actionem, ex qua solet sequi mors, cum tamen ponit non animo occidendi sed vulnerandi, videturque tali annexa irregularitas, quam canones infligunt homicidæ voluntario.

Quidnam censendum sit casuale discordant DD. apud Pal. de Censuris D. 6. p. 15. §. 1. n. ac 2. ubi existimat in jure canonico probabilius casuale esse, si quis infligit vulnus, cui plerumque est mors annexa, si mors sequatur quia ejusmodi non censetur commissum ex proposito, uti & illud, quod ex inopinata rixa accidit, proinde secundum hos AA. etiam illa erunt casualia, quæ duntaxat sunt voluta indirectè seu in causa saltem, dum hæc

non est illativa talis effectus, nihilominus ejusmodi casualibus homicidijs est annexa irregularitas, etsi diversa ab illa, quæ committatur homicidium voluntarium, quia est facilioris dispensationis. Contra nulla incurritur irregularitas ex homicidio casuali tali secuto ex actione, quam quis posuit, nec dubitans, nec cogitans de morte. Homicidium mixtum ex casuali, & voluntario, vocat illud, quod sequitur ex actione, ex qua non semper nec sapè, sed aliquando mors sequitur: si tamen talis actio ponitur ex gravi negligentia, circa cavendum homicidium, incurritur irregularitas, minimè verò si sequitur ex levi negligentia *ex l. c. Presbyter de homicid.*

Canones etiam distinguunt inter homicidas operam dantes rei licitæ, & dantes operam rei illicitæ.

In postremis facilius præsumitur voluntas indirecta homicidij, maximè si actio illicita sit prohibita propter homici-

dij periculum, in tali enim in confuso, seu dubitative præcognoscitur homicidium; talis actio est hostilicidium Clericis vetitum, similem actionem exercentes fiunt irregulares secuto homicidio, quamvis sufficiens diligentia præcesserit ad id cavendum, & ideo sit homicidium inculpabile, quia eo in casu non homicidium punitur irregularitate, sed inobedientiâ circa materiam homicidij, ac violatio Sacræ observantiæ contra decentiam statûs Clericalis, ob hanc etiam, secus ob periculum homicidij est eisdem prohibita immoderata venatio, unde si mors sequitur, est de hoc, & irregularitate discurrendum, sicut dictum est de casuali homicidio; forum etiam externum eos punit ut irregulares. Totus hic numerus est approbatus à Joan. Marin. *de Act. hum. c. 1. n. 67. & 68.* Interim fixum sit in foro conscientia non incurri irregularitatem ex delicto sine peccato mortali, est enim poena gravis

§. VII.

De Voluntario formali, & interpretativo, ac quæ actiones validè, aut licitè fiunt dependenter à voluntario interpretativo.

31. **V**oluntarium directum, & expressum rectè dicitur formale, ac secundùm plures indirectum vocatur interpretativum Sporer. *tr. 1. Proem. c. 2. n. 20. & 23.* est tamen distinctio inter indirectum, ac interpretativum, quòd ut

observat Gervas. Præfacens. interpretativum non modò sit illud, quod ex facto aliquo, aut omissione sequitur, in quo convenit cum indirecto, sed etiam ex præsumpta alterius sive præsentis, sive absentis voluntate colligitur, idcirco etiam præsum-